

Umsögn

Örflæði sem almenningsamgöngur

Höfundar

Aranja ehf.

Framúrskarandi ehf.

7. maí, 2018

Tengiliður

Eypór Máni Steinarsson

e@moon.do

Samantekt

Erindi þetta er umsögn vegna 2. máls 150. löggjafarþings, Breyting á ýmsum lögum vegna fjárlaga 2020.

Það liggur í augum uppi að öflæði sé framtíð almenningssamgangna, sérstaklega þegar um eru ræddar skammar vegalengdir. Í borgum víðsvegar um heimin hafa örflæðiferðamátar á borð við hjól, rafknúin hlaupahjól og aðrir léttir ferðamátar bylt samgöngum á örskömmum tíma. Nú er komið að Íslandi. Það er þegar sprottin upp deilihjólaleiga í Reykjavík, og innan skamms verða komin rafmagnshlaupahjól þangað sömuleiðis.

En nú er komið að ríkin að leggja hönd á plóg við að bæta rekstarumhverfi örflæðilausna á Íslandi, en það mun ýta undir samkeppni, og þannig auka gæði og lækka verð á þjónustu af þessu tagi til neytenda. Auðveldasta leiðin til þess að bæta umhverfið er að endurskilgreina almenningssamgöngur í lögum um virðisaukaskatt, svo að örflæðisamgöngur falli líka undir skilgreiningu almenningssamgangna. Raunveruleg áhrif núverandi skilgreiningar er sú að undir hana fellur strætókerfið og leigubifreiðar. Breytingin sem við leggjum til myndi hafa þau áhrif að almenningssamgöngur væri strætókerfið, leigubifreiðar, og örflæðisamgöngur.

Örflæðisamgöngur eru sérstaklega mikilvægar vegna þess að þær ná yfir ferðavegalengdir sem hafa verið of stuttar fyrir strætisvagna, en of langar fyrir göngu. En núna leitar fólk til einkabílsins til þess að ferðast þessar vegalengdir. Örflæðisamgöngur eru hinsvegar vistvænni, ódýrari, hvagkvæmari, heilbrigðari og leggja margfalt minna álag á innviðakerfi landsins.

Hvað eru örflæðsamgöngur?

Örflæðisamgöngur eru flotar af smáum farartækjum, aðgengilegir almenning, sem eru annað hvort að hluta til eða algerlega knúnar af mannaflí. Þetta eru farartæki á borð við hjól, rafhjól eða rafhlaupahjól.

What is Shared Micromobility?

Shared Micromobility encompasses all shared-use fleets of small, fully or partially human-powered vehicles such as bikes, e-bikes, and e-scooters.

Station-based bike share
(including e-bikes)

Dockless bike share
(including e-bikes)

Scooter share

Source: NACTO

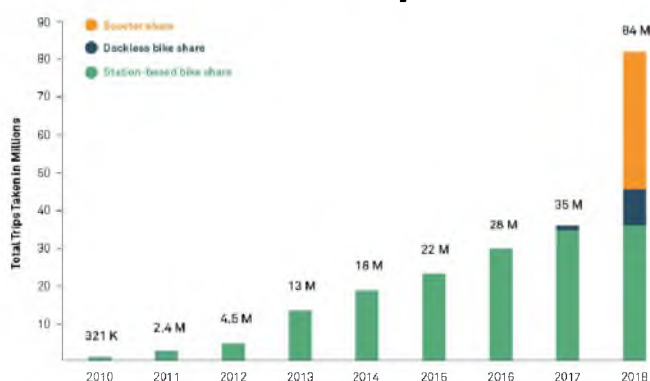
Örflæðisamgöngur búa til deiliahagkerfi fyrir ferðamáta. Í stað þess að hver einstaklingur þurfi að eiga tæki til þess að auðvelda sér ferðir geta margir einstaklingar deilt einu hjóli eða einu hlaupahjóli. Að margir einstaklingar deili einu hjóli er bæði umhverfisvænna og hagkvæmara.

Örflæði er framtíðin

Vöxtur örflæðisamgangna hefur verið ótrúlegur. Í Bandaríkjunum hefur fjöldi ferða rúmlega tvöfaldast. Í ár hófst uppbyggingin á Íslandi, en nú eru tvö fyrirtæki að bjóða upp á örflæðisamgöngur í Reykjavíkurborg.

Nú þarf ríkið að taka þátt, og skapa umhverfi þar sem samkeppni í kring um þessar þjónustur getur blómstrað, en það eykur úrval til neytenda og lækkar verð.

84 Million Trips on Shared Micromobility in 2018

Source: NACTO

Núverandi lög

Núna eru almenningssamgöngur skilgreindar í 6. lið 2. greinar í 1. kafla laga 1988 nr. 50. En skilgreiningin hljóðar svona:

[Eftirtalin vinna og þjónusta er undanþegin virðisaukaskatti:] ...

*[Almenningssamgöngur, þ.e. **fastar ferðir á ákveðinni leið** innan lands samkvæmt fyrirframbirtri áætlun, jafnt á landi, í lofti og á legi. Undanþágan nær einnig til skipulagðrar ferðaþjónustu fatlaðs fólks, [skipulagðrar ferðaþjónustu aldraðra] og skipulagðs flutnings skólabarna. Sama gildir um akstur **leigubifreiða**. Að því leyti sem fólksflutningar eru undanþegnar samkvæmt ákvæði þessu nær undanþágan til farangurs farþega og flutnings ökutækja sem er í beinum tengslum við flutning farþega.]*

Afleiðing þessarar skilgreiningar er að strætisvagnakerfið og leigubílar eru ekki virðisaukaskattskyld, en það leiðir til lægri verða á þjónustu af þessu tagi til neytenda, sem leiðir síðan til aukinnar nýtingar á þjónustunni af hálfu neytenda.

Breytingartillaga

Breytingin sem við leggjum myndi láta liðinn hljóma svona:

*[Almenningssamgöngur, þ.e. fastar ferðir á ákveðinni leið innan lands samkvæmt fyrirframbirtri áætlun, jafnt á landi, í lofti og á legi. Undanþágan nær einnig til skipulagðrar ferðaþjónustu fatlaðs fólks, [skipulagðrar ferðaþjónustu aldraðra] og skipulagðs flutnings skólabarna. Sama gildir um akstur leigubifreiða **[leigubjónustu á reiðhjólum, skutlum og öðrum vistvænum einstaklingsfarartækjum]**. Að því leyti sem fólksflutningar eru undanþegnir samkvæmt ákvæði þessu nær undanþágan til farangurs farþega og flutnings ökutækja sem er í beinum tengslum við flutning farþega.]*

Heimildir

Rannsókn National Association of City Transportation Officials:

<https://nacto.org/shared-micromobility-2018/>